

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra . . . 25 K Félévre . . . 150 K
 Negyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Protestáns államfők

A svájci protestáns-kongresszuson büszke önérettel mutattak rá arra, hogy a világ három legjelesebb államfője: *Wilson*, *Massaryk* és *Horthy* protestáns.

Ezt a felekezeti önérettet magunkévá tesszük mi is, magyar protestánsok, de sietünk kijelenteni, hogy nem sok örömünk van benne. A mi történelmi hivatásunk abban csucsosodott ki mindig, hogy szigorúan nemzetiek voltunk és a protestáns hívőt sohasem választottuk el a magyar hazafitól. Ez volt a mi szenvedések útján felmagasztosult mártírmultunk legfőbb erőssége és sanyaru sorsunk viselésének mártírlóriája. Ma sem érezhetünk, ma sem gondolkozhatunk *másként*, mint protestánsok és *másként* mint magyarok. Es keresztyén-magyar szempontból csak az az egy örömünk, csak az az egy büszkeségünk lehet, hogy a három nagynevű államfő között az utolsó protestáns. Az *utolsó* abban a sorrendben, ahogy őket a svájci kongresszus egymásmellé hozta, de *első* abban a sorrendben, ahogy a népek igazságos ítélete és a mi szívünk szeretete együttesbe állítja. Magyar protestáns szempontból nem sok örömünk van ebben a véletlen triumvirátusban, nem pedig azért, mert úgy *Wilson*-ban, mint *Massaryk*-ban keservesen csalódtunk. — Egyikben sem találtuk fel a protestáns lelki-erények méltó megtestesítőjét.

Wilson, a nagy és hatalmas észak-amerikai Unió feje, aki, ha elveihez, lelkiismerete parancsaihoz hű és nyakas protestánsnak bizonyul, könnyű szerrel megakadályozhatja Magyarország gyalázatos feldarabolásának grandseigneurie eleganciával Washingtonjába ült és hazavitorlázott Párisból, mikor azt látta, hogy az emberiség történelmének leggyászosabb lapjait írják ott. Pedig éppen akkor kellett volna csak azért is ottmaradnia, hogy a 14 pontja által megszédített népeket megmentse a szegénytől és gyalázattól. Nem azt tette, hanem könnyített a lelkiismeretén és a diadal-mámorban tobzódó talmi-győzők kényekedvének dobta áldozatul a sok millió német és magyar protestánt. S még ma is hallgat a lelkiismerete, amikor az erdélyi protestánsok keserves jajja és panasza tul harsogja a nagy Óceánt és az igazságos Istenhez kiált bosszuért. A protestáns egyenességnek, hűségnek, becsületességnek és hajthatatlan jellem-szilárdságnak tehát éppen olyan kevés tanujelét szolgálhatta és adja ma is *Wilson*, mint másik kollégája *Massaryk*. Aki magyartörő, barbár hajlamoktól eltorzított népének méltó vezére inkább, mint igaz

protestáns. Aki szemet huny a leigázott népek embertelen sanyargatásának, a protestáns magyarok vallási üldözésének és gyáva módon meghunyászkodik, megalkuszik, a családi szentélyt, vallásos érzést, magántulajdont és emberi kulturát lábbal taposó vörös agitátorok előtt. Aki tudva valótlan és hamis adatokkal áskálódik Magyarország ellen és lelkiismeretével összeegyeztethetőnek találja a hirhedett cseh választások elképzelhetetlen erőszakosságait.

A mi örömünk, a mi büszkeségünk egyedül *Horthy* Miklós protestáns voltában teljes. Akit egyhangu bizalommal, lélekből fakadó egyetértéssel állított helyére a reményeiben megcsalt, alapjai-

ban megingatott ország magyarsága s aki magas méltóságában, hatalmának teljességében is az maradt, aki mindig volt: egyszerű, nemes, vallásához, hazájához, fajához hű, becsületes nyakas protestáns. Aki nem bántja a másét, de nem engedi a magát, aki késhegyig menő harcot harcol az emberi becstelenség és igaztalanság ellen. Aki kimondott szavát vaskövetkezetességgel állja s a kibontott zászlót alkudozás, hajladozás nélkül bátran követi és el van szánva reá: azzal élni, vagy halni.

A svájci protestáns-kongresszus világgá dobott büszke szavára ez a magyar protestánsok igaz szívből fakadó őszinte válasza!

Tomcsányi miniszter a botbüntetésről

A Nyugatról vettük át, ahol jól bevált

A nemzetgyűlés mai ülése

Budapest, aug. 27. (Nemz. St. tel. jel.) A nemzetgyűlés mai ülését fél 11 órakor nyitotta meg *Rakovszky* István elnök. Jelenti, hogy *Sréter* István honvédelmi miniszter holnap fog válaszolni *Szilágyi* Lajosnak a Move ügyében hozzántézelt interpellációjára. *K Pethes* László napirend előtt szólal fel ezután, elmondja, hogy ellene politikai hajsztát indítottak meg, mert 1918-ban államtitkárságot vállalt el. Majd *Lingauer* Albin a házszabályokhoz kér szót, s idezi *Meskó* államtitkár múltkori közbeszólását, mely mélyen sérti a Ház méltóságát. Az elnök védelmebe veszi *Meskó* Zoltánt.

Azatán a M. Folyam és Tengerhajózási Rt. szerződésének harmadazori olvasása következett, majd áttértek a vagyoni-, erkölcs- és személyiség fokozottabb védelméről szóló törvényjavaslat folytatolagos tárgyalására.

Csizmadia Sándor, *Szalánczy* József, *Pető* Sándor és *Nyékly* József szóltak hozzá a javaslat-hoz és mindnyájan elleneztek azt. Azután az elnök jelentette, hogy az igazságügyminiszter kíván szólni.

Ferenbach és Lloyd George találkozására

Berlin, augusztus 27. (Nemz. St. tel. jel.) *Ferenbach* német birodalmi kancellár Bernbe érkezett és hivatalos uton *Lloyd* Georgetől találkozást kért. A találkozás valószínűen ma este történik meg.

Benes a kis ántántról

Bécs, augusztus 27. (Nemz. St. tel. jel.) *Benes* cseh külügyminiszter ma nyilatkozott a sajtó számára a cseh külpolitikai orientációról. *Benes* kijelentette, hogy az ugynevezett kis antant megalakult Ausztria, Jugoszlávia, Románia és Csehország részvételével s minden kérdésben meggyeztek. Majd kijelentette, hogy Magyarországgal békében akarnak élni.

— A köztársaság minden polgára nyugodt lehet. Nekünk nincsen ellenséges szándékunk, de nyugodt lehet affelől is, hogy hozzánk ellenség nem teszi be a lábát. Magyarországot nem zavarjuk sem berendezkedésében sem állami létének konzolidációjában.

Tomcsányi V. Pál: A botbüntetés ellen sok felszólalás hangzott el, pedig az igazság az, hogy a törvényhozásnak a gyakorlati követelményeket kell szem előtt tartania. A botbüntetés nem az ő gondolata, de mégis képviselni akarja. A botbüntetés eszméje a Nyugatról jött hozzánk, ahol az eddigi gyakorlat szerint kitűnően bevált.

A nyugati hatalmak hívták fel rá a magyar törvényhozás figyelmét. Hajlandó vagyok a részletekben módosításokat eszközölni, de kérem a Házat, hogy a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául elfogadni méltóztassék! (Éljenek!)

Meskó Zoltán személyes kérdésben szólal fel és kijelenti, hogy tegnapi közbeszólását felháborodásában tette meg, de ha tudta volna, hogy kik voltak a puccskísérlet tervezői, mint belügyi államtitkár azonnal letartóztatta volna őket.

Az elnök jelenti, hogy 30-nál több képviselő aláírásával zárt ülést kérő ívet nyújtottak át neki, mire elrendeli a karzatok kitűrtését. A zárt ülés lezárta még tart.

Az O. M. Bank felszámolása

Bécs, aug. 27. (Nemzeti St. tel. jel.) Legközelebb kinevezik azt a szövetségi bizottságot, amely az osztrák-magyar bank felszámolását fogja végezni. A bizottság olaszokból és angolokból áll. — Meglehet, hogy az aug. 31-ére összehívott igazgatósági ülés már befejezett tényekkel találkozik.

Varsóért - Trockij?

Páris, augusztus 27. (Nemz. St. tel. jel.) *Trockij* és *Lenin* között kiélesedett a viszony. *Trockij* ugyanis Varsó elfoglalása mellett volt *Lenin*nel szemben, Most, hogy *Trockij* katonai terve csődöt mondott, *Lenin* törekvése oda irányul, hogy a történelemért teljesen *Trockij*-ra hárítsák a felelősség következménye.

Huszár Károly hazaérkezett

Budapest, aug. 27. (Nemz. St. tel. jel.) *Huszár* Károly volt miniszterelnök, aki a magyar érdekek ismertetése végett Párisba, Hollandiába, majd Amerikába utazott, tegnapi Budapestre érkezett.

Politikus suszter a bíróság előtt

Miért nem maradt a kaptafánál?

Nagy Lajos cipész, a földmives szövetség titkára ült ma a vádlottak padján a Károlyi kormány és a kommün alatt elkövetett különböző bűncselekmények miatt. Elnök Nagy Kálmán volt. A vádat Balogh István kir. ügyész képviselte, míg a védelmet Kutassy Sándor dr. ügyvéd látta el. Nagy Lajos, a vádlott igazi, tipikus csizmadia-politikus. Alacsony, nagybajuszu, 47 éves szemüveges ember. Elnök kérdésére kijelenti, hogy 47 éves, cipész, nős, a katonaságnál a tréncsapatnál szolgált. Két ízben volt már büntetve, egyszer engedély nélkül tartott népgyűlést, egyszer meg becsület-sértés miatt volt elítélve.

Az ügyész felolvassa a vádiratot, mely szerint 8 rendbeli izgatás, 18 rendbeli zsarolás, egy zsarolási kísérlet és 2 rendbeli szabadság megsértésének büntetvével vádolja Nagy Lajost, amit azáltal követett el, hogy a városházán március 17 én és április 6 án izgatós beszédek tartott, s a gazdák, az ügyvédek, a földbírtok rendelet ellen izgatott, olyan kijelentéseket tett, hogy vagy velünk, vagy ellenünk, meg hogy a szociáldemokraták nem tréfálnak, falhoz állítják az ellenszegülőket. Pallag-pusztán a gazdasági akadémián a válás és a papok ellen izgatott.

— Nincs szükség a vallásra, ünnepra, majd jön 150 ezer vörös katona, majd rendet csinál az! — mondotta Nagy Lajos.

A macsi Steinfeld-uradalomban, Hajdusámsonban, a Gyarmathy-tanyán, Láng Sándor tanyáján is izgatós beszédek tartott, azt mondta, hogy aki eddig gyalog járt, az most kocsin járjon, s megfordítva, — aki a lovakat hajlja, azé legyen a ló. Megtiltotta a gazdáknak a rendelkezést, a cselédek részére 1 liter tejet utaltatott ki, a cselédeket a gazdájuk ellen uszította.

Végül azzal vádolta az ügyész, hogy Bakóczy Gábor és dr. Kertész István letartóztatja s hogy a Hajnal-tanyán is nagyban rendelkezett s parancsolgatott.

Nagy Lajos vádlott kijelenti az elnök kérdésére, hogy nem érzi magát bűnösnek. Kommunista nem volt, csak szociáldemokrata. 1902 óta a földmives szövetség titkára s mindig a földmives szövetség érdekeit védelmezte.

— Ugy is tudom, — mondotta, — hogy elfognak itélni, mert mindenkit elítéltek meg, aki a gyorsított tanács elé került.

Elnök: Honnan tudja olyan biztosan? Ha ártatlan, nem itélik el. Miért nem maradt a kaptafánál?

Nagy: 1919-ben nem kérdezték ezt tőlem, mikor katonának elvittek! De nem bánom, nyakig vagyok én a pácban.

A vádpontokra térve tagadja, hogy izgatott volna.

— Ha izgattam, csak az igazat mondtam! jelentette ki pökhendi modorban. Arra a vádra vonatkozólag, hogy a vallás ellen izgatott volna, kijelenti, hogy ez nem igaz. A lakásán tele van a szobája most is szent képekkel s gyerekeket is vallásosan nevelte. Ő csak a munkások s cselédek helyzetén akart segíteni, az ellen küzdött, hogy a papi birtokok is zsidó kézbe jussanak. Majd Kiss Sándor bíró kérdéseire előadja, hogy Monostoron végzett két éves földmives iskolát és gazdálkodott is, de a helyén nem volt maradása, mert belekeveredett a munkásmozgalmakba; 1893 óta, földmives agitátorként szerepelt.

A vádlottak padján ültek még Nagy Lajos bűntudásával kapcsolatban Juhász András, Szabó Mihály, Bódi János és Nagy Péter földművesek is, akik állítólag Nagy befolyása alatt Szabó György vezetésével gazdájukat, Gyarmathy Istvánt a tanyáról elkergették, s megtiltották neki, hogy 507 darab malacát eladja. A vádlottak tagadják a rájuk rótt bűncselekményt, csupán azt ismerik be, hogy jelen voltak, mikor Szabó György Gyarmathyval beszélt. 56 tanu volt beidézve a főtárgyalásra.

Bóka Tibor dr az első tanu. Emlékszik arra, hogy Nagy Lajos feiment a vármegyeházára a békéltető bizottság gyűlésére, ahol ő

jegyző volt és ott izgatós és kommunista izgatós közbeszólásokat tett.

Dr. Ecsedy István hallotta a városházán beszélni, s ott izgatott a gazdák, a polgári osztály ellen. Azt nem tudja, hogy Nagy tartóztatta le Kertészt, amit a vádlott is tagadott. Hasonlóképpen azt is tagadja Nagy, hogy Bakóczyt, a házigazdáját is letartóztatta volna.

Kertész István terhelően vall Nagyra, de kijelentette, hogy ő nem Nagy, hanem Vági tartóztatta le.

Délután egynegyed 4 órakor nyitotta meg Nagy Kálmán elnök a folytatódó tárgyalást. Első tanu Vámos Mihály vekerpusztai 58 éves földmives. Elmondja, hogy vádlott két katonával 300 hold földet osztott ki neki. Utána Zenke János ugyancsak vekerpusztai lakost hallgatják ki, aki megerősíti Vámos vallomását. Grünfeld Zoltán bérlő elmondja, hogy letartóztatásban volt, s hogy szabaduljon, elhatározta, hogy vekerpusztai földjének egy részét a munkásság között osztja szét. Nagy Lajos kiment hozzá és 2—300 hold földet kiosztott a környékbeli szegények között. Ő maga még vetni való burgonyát és tejet osztott ki. Kijelenti, hogy Nagy Lajos kirabolta a kastélyt. Utána Ferberes István jószágalkuszt hallgatják ki, aki elmondja, hogy egy este találkozott a vádlottal, aki azt mondta neki, hogy Vekerem volt, s ott rendet csinált.

A tárgyalás előreláthatólag késő estig tart. A bíróság este hirdette ki az ítéletet s 6 évi fegyházra ítélte.

A Vatikán budapesti követe

Budapest, aug. 27. (Nemz. St. tel. jel.) Schiopa érsek, pápai nuncius, akit a pápa magyarországi képviselővel bízott meg, Budapestre érkezett és három napig ott tartózkodik. Véglegesen szeptember elsején foglalja el hivatalát, ami nagy ünnepek között fog megtörténni.

Ujabb oláh gaztett

Kifogyhatatlanok az oláhok a rablóuralmuk alá hajtott szerencsétlen magyar véreink ellen elkövetett kegyetlenségekben. Legujabban is ilyen felháborító gazságról veszünk hírt.

Egy Székelyföldről menekült iparos, aki tegnapelőtt érkezett Miskolcra, elmondta, hogy néhány nappal ezelőtt hatalmas oláh martalóc banda folygyújtotta és kirabolta Gyergyószentmiklóst, valamint a szomszédos Alfalut, Csomfalvát és több más székely községet. A fölfegyverzett csöcselék késő este, tüvöltő lármáival ereszkedett le a hegyekből Gyergyószentmiklóstra és foszogatni kezdett. A vadállati emberek azt kiáltották: „Ujra 48 at csinálunk!” Az elpusztított helységekből több mint 240 családnak kellett egy szál ruhában menekülnie. A kiülőzött magyarokat hosszú gyaloglás után az oláh nemzeti szövetség vonata a határra szállította és átadta a magyar hatóságoknak.

A valuta árfolyamok

Budapest, aug. 27. (Nemz. St. tel. jel.) A budapesti tőzsdén ma a következő valutaárfolyamokat jegyezték: Napóleon 730—48, lei 502—15, marka 489—92, dollár 215—21, font 800—20, lira 1115—1102, frank 1150—60, Romanov 300—08, dinár 890—910, sv. frank 38—38 25, szokol 390—385.

Lemondott az oláh kormány

Szociálista minisztérium?

Bukarest, aug. 27. (Nemz. St. tel. jel.) Avarescu kormánya lemondott. A lakosság izgatott, mert az országban mindenütt parasztfelradalom tört ki. A kormányt a szociálista Florescu vette át, aki teljesen szociálista kabinettet akar alakítani. A vörös hadsereg Beszarábia felől állandó izgalomban tartja a lakosságot. A megerősítések megfeszített erővel folynak.

Borzalmas gyilkosság a diószegi uton

A régi harag áldozata

Csütörtök este borzalmas gyilkosság történt a diószegi ut végén. Az eset a következő: A 319. számú rendőr jelentette tegnapelőtt az esti órákban, hogy egy meggyilkolt hullát talált a Diószegi-ut mentén, mire kiszállt a helyszínre dr. Eördög László rendőrfogalmazó és dr. Balkányi Emil rendőrorvos. Dr. Eördög rendőrfogalmazó vezetésével megindult a nyomozás és alig néhány perc után rájöttek a gyilkosokra. Magállapították, hogy a hullát Bíró Lajos napszámos, debreceni lakos.

Bíró Lajos ugyanis tegnapelőtt estefelé bement a Dancinger féle kocsmába, amely a Diószegi-uthoz közel, a Sipos-féle telep felé vezető uton fekszik. A kocsmában volt ugyanekkor Papp Sándor is több társával és feleségével. Bíró Lajos és Papp Sándor közt régóta ellenséges viszony volt. Most, mikor meglátta Papp Sándor Bíró betérni a kocsmába, ellenséges érzülete feltámadt és heves szövíta kapcsán összevesztek. Majd Papp Sándor kijelentette barátainak, hogy érkezett az idő, amikor végre leszámolhat Bíró Lajossal. „Most itt az alkalom és elfogjuk tenni láb alól Bíró Lajost,” így szólt. Alighogy lecsendesedett a hangulat a Dancinger kocsmában, Bíró Lajos kifizette számláját és eltávozott. Nemsokára Bíró után elmentek Papp Sándorék is. Papp Sándor és társai utána siettek Bíró Lajosnak és alighogy utóérték a gyanúlanul hazafelé haladó Bíró Lajost, megtámadták. Dulakodás támadt közöttük, majd Papp Sándor egy kapával fejbevágtta Bíró Lajost, ki véres fővel holtan rogyott össze. A kapát Papp Sándor elrejtette a Diószegi-ut mentén elterülő kukoricásban és mint aki jól végezte dolgát, ott hagyta a vérző fejt haldoklot és eltávozott. A verekedés után az arrafelé haladó 319. számú rendőr találta meg a hullát és nyomban jelentette az esetet a rendőrségen. A hullát a mentők az éj folyamán a központi kórházba szállították, a vizsgálat pedig megindult Papp Sándor ellen. Papp Sándort és feleségét a rendőrség letartóztatta. Kihallgatása során mindent bevallott Papp Sándor, kit átadtak a további nyomozás végett a csendőrségnek. A nyomozás után átkísérik Pappot az ügyészségre, hol a statáriális bíróság fog ítékezni felette.

A lengyelek újabb sikerei

Bécs, aug. 27. (Nemzeti St. tel. jel.) Varsói jelentés szerint a bolsevik főparancsnokság elrendelte az orosz hadsereg átcsoportosítását s e célból az orosz csapatoknak a Vilna-Koveli előkészített vonalra való visszavonulást tűzte ki. A Grodnó-Koveli vonalat ellepik a visszabővülő csapatok. Az orosz hadsereg azon a szárnyon teljesen felbomlott. Nincs vezetés és nincs parancsoló. Az orosz vezérkar Vilnában van. A lengyelek elfoglalták Grodnót. Őt orosz hadosztály érkezett a front megerősítésére, ebből kettő, amely nemrég érkezett Szibériából, fellázadt s nem akart a frontra kimenni.

London, aug. 27. (Nemzeti St. tel. jel.) A galíciai fronton kedvező a helyzet. A 60-ik hadosztály teljesen felmorzsolódott a Svierc község közelében lefolyt harcokban, egy másik hadosztály pedig nagy veszteséget szenvedett. A 66. vörös gyalog zred letette a fegyvert. A lengyelek Kanivodka-Brumilovát visszafoglalták.

A népbiztosok bünpöre

Budapest, augusztus 27. (N. St. tel. jel.) A népbiztosok bünpörének mai tárgyalásán dr. Dietz Károly volt rendőrfőkapitányt hallgatták ki, aki a forradalom előzményeit és kitörését mondja el, majd részletezi a kommunizmus eseményeit.

HIREK

A lakásadó

eszméjét pendítették meg a kormány körökben, mint olyant, ami szintén jótékonyan segítené a lakásinségen. Ha a 3 szobán felüli lakásokat fokozatosan emelkedő adóval sújtják, akkor sokan meggondolják: nem tudnak-e megférni kisebb lakásban is? Sok lakrész szabadul fel így a 7-8-9 szobás zsidó kéjlakókból, sok menekült tisztviselői tudunk ilyenképpen a tél borzalmai elől tisztességes födél alá juttatni. Sok keserűség szűnik meg, sok könny szárad fel így minden hatóság érdekeskedés nélkül, anélkül, hogy a magántulajdont kellene szenteségeben megsértenünk. S ezzel az adóval egy szociális kérdést is rendezhetünk, egy társadalmi bajt is orvosolhatunk: a kiálló ellentétet ami a külvárosok lakás adói, meg a belvárosok lakás-palotái között fönnáll. És egy nagyon erős, nagyon hatásos fegyvert ütünk ki a sötétben bujkáló bolsevista vigécek kezéből, azt, amely a burzsuj-pompáról és a proletár szegénységről a lakáson kezd a nótáját. . . . Egészséges gondolat az a lakásadó pénzügyi, társadalmi egészségügyi és erkölcsi szempontból egyaránt; jönnie kell!

— Szenet kap a város. Hubert Ottó kormánybiztos főispánhoz távirat érkezett, mely szerint szeptember 1-től kezdve a városi világi ügyi vállalatnak naponként 8 vagon szenet utal ki az országos szénelosztó bizottság.

— A városi földek bérbeadása. Tekintélyes haszonbérletek igrnek a város földjeiért. Dr. Tatay Zoltán tb. tanácsnok vezetésével pénteken volt a bérbeadási árverés a Deák-féle 18 holdas városi kaszáló birtok 3 évre való bérbeadása céljából. A kikiáltási ár 202 korona volt. Legtöbbet ígért Kovács László, (Csekonai-utca 46. sz.) 7200 koronát. A Bórbokra nevű 10 hold 1112 négyszögöl területű kaszáló birtok bérbeadására szintén árverettek. Legtöbbet ígért Kató István. Az árverés befejezése után megjelent Szőke István, Bellegelő 130. sz. alatti lakos, aki 4000 korona haszonbért ajánlott meg. — Délelőtt 10 órakor került árverés alá a Pallagi III. sz. Sárkut-tanyai 430 katasztrális hold 921 négyszögöl bérlete. Kikiáltási ár 25000 korona volt. Több árverelő közül 3 évre Kelner Tibor nyerte meg 255 ezer korona haszonbérért.

— A progresszív lakásadó. A fővárosi lakáshivatal javaslatot tett, a mely szerint a többszobás lakások után progresszív adót vetnek ki. A lakáshivatal elnöke erre vonatkozólag kijelenti, hogy csakis a négy, illetve a négy szobánál nagyobb lakásokat fogják megadóztatni. Több olyan nagy lakással rendelkező ember van, a ki ezt a lakásadót már csak azért is szívesen fizetné meg, hogy így a rekvirálástól s egyéb zaklatástól mentesítve legyen.

— Katonai szabadvásárlás. A debreceni m. kir. katonai élelmezési raktár közvetlen termelőktől szabad megegyezés alapján kézi bevásárlás által szerzi be zab szükségletének egy részét. Miért is felszólítjuk a gazdaközöniséget, kinek eladni való zabja van, hogy azt a debreceni m. kir. katonai élelmezési raktárba (közraktár) szállítsa be, ahol ez szabad megegyezés alapján átvéttetik és rögtön kifizettetik.

— Kötelező kárbejelentés. Kormányrendelet értelmében közhírré teszem, hogy a kommunizmus által okozott károk bejelentése kötelező. Köteles bejelenteni mindenki mindenemű kárát, amelyet a kommunizmus következtében akár rekvirálás, akár szocializálás (elkommunizálás) akár üzletének bezárása, akár iparának, foglalkozásának akadályoztatása, akár magasabb munkabérek kifizetése címén szenvedett. Bejelentés már csak vasárnap déli 12 óráig eszközölhető a városi levéltárban (Városháza földszint 5 sz.) a hivatalos órák alatt, hétköznap d. e. 8—11. d. u. 3—6. és vasárnap d. e. 9—12 óráig. A várositanács megbízásából Csobán Endre főlevéltárnok.

— A nőipariskolában a beiratások szept. 1-én megkezdődnek. Jelentkezni lehet naponta d. e. 9—12 óráig Péterfia 78. sz. a. Az igazgatóság.

— A tanítóképzőintézetben s a vele kapcsolatos 2 gyakorló iskolában a beiratkozások szeptember 1—8 napjain, a pól- és javító vizsgák 1—2 napján tartatnak meg. Az előadás kezdete szeptember 9. Az első osztályba lépő tanulókat figyelmeztetem, hogy jövőben a tanítóképzőintézet 6 osztályu lesz. Debrecen, 1920 aug. 26. Dr Veress István tanítóképzőintézeti igazgató.

— Városi zeneiskolai beiratások. A városi zenedében a beiratások szeptember hó 1-től 15-ig d. e. 10—1-ig tartatnak meg. Az előadások szeptember hó 16-án kezdődnek. Tanszakok: Zongora, hegedű, ének, gordonka, orgona, összhangzattan, szavalat, zenetörténet, kamarazene, karének, zenekar és magyar zene. Bővebb felvilágosítást a zenede igazgatója ad. (Vár-u. 1 sz.)

— Fogyasztási jegyek elszámolása. A Közellátási hivatal közli: Értesítjük a közönséget és a kereskedőket, hogy a rendkívüli fogyasztási jegyek 8, 9. és 10. számú szelvényei csak augusztus hó 31-éig érvényesek, amely időn túl a szelvények nem válthatók be. A jegyek legkésőbb szeptember hó 4-éig az elszámolási osztálynál elszámolandók.

— Rendőri hírek. Ruha lopás. Gurgudán Sándor (színhelyettesítő), ki a Kossuth-szállodában lakik, Balla Antal, dévabányai születésű borbély több ezer korona értékű ruhaneműt ellopott és Püspökladányba szökött. A rendőrség megkeresésére a püspökladányi csendőrség le-tartóztatta. Bekísérték Debrecenbe, kihallgatása után a rendőrség átkísérte az ügyészségre. — Felhívás. Fekete Józsefné, cseléd, Lorántfi-ntca 19. sz. alatti lakos jelentkezzen a rendőrség I. em. 67. sz. szobájában a beérkezett 100 korona bérének átvétele végett.

— Angol királynő kávéháza ujonnan átalakítva megnyit. Cigányzene. Kitűnő ételek és italok.

KIS HIREK

Az elrabolt Máramarosszigetről ideiglenesen áthelyezték a jogakadémia Hódmezővásárhelyre, ahol az előadások már szeptemberben meg is kezdődnek.

Megsokalta már a jugoszláv kormány is a bolsevista-kacérkodást. A „Rothe Fahne” című osztrák bolsevik lapot kiiltotia az ország területéről.

A ruthének is megünnepelték Szent István napját, a cseh hatóságok szigorú tilalma ellenére is. A lányok magyar pruszlikban mentek az ünnepi szentmisére. Sok helyen lelkes beszédekben hangoztatták, hogy a ruthén nép sohase szakad el Magyarországtól.

Tagadják a németek, hogy az orosz szovjet hadseregben német tiszték szolgálnak. Most ismét hivatalosan cáfolják ezt a hirt.

Kötelező lesz a ravatalozás Budapesten, a halottasházban, a jövő tavasztól kezdve.

Megszüntette a telefonszárlatot Csehország, de jellemző módon velünk és Lengyelországgal szemben továbbra is fenn-tartotta.

Hetven ezer szellemi munkás tagja van már a bécsi tisztviselői egyesületnek. A zsidóveszedelem felismerése minduntán az önvédelem megszervezésére indítja a keresztyéneket.

Nemzetközi pénzügyi konferencia ül össze szeptember végén Brüsszelben, az állampénzügyi és valutáris kérdések megtárgyalása végett és a nemzetközi kereskedelem megkönnyítése céljából. A konferencia határozatait közölni fogják a november közepére egybe-hívott nemzetek szövetségével.

Szabad az ut Palesztinába, bármely országból származó zsidónak megengedik a letelepülést. Itt az alkalom a „fehér terror-tól” való szabadulásra.

A Tisza-gyilkosság főtárgyalása

Budapest, aug. 27. (Nemz. St. tel. jel.) A Tisza-gyilkosság mai főtárgyalására a hadbíró-ság 18 tanult idézett be. A főtárgyalás megnyitása után Mondada tárgyalásvezető a következőket jelentette ki:

— Minthogy a főtárgyalás a nyilvánosság előtt folyik le, a közvélemény felvilágosítására szükségesnek tartom kijelenteni, hogy a hadosztálybíró-ságot összetévesztik mással. Itt a haditörvényszék tárgyal. A tárgyalásvezetésnél semmiféle jogszabálysértést meg nem engedek, s mint tárgyalásvezető úgy alakít, mint erkölcsi szempontból, vállalom a felelősséget mindenkor.

Ezután Sztupka őrnagy hadbíró állott fel szólásra:

— Mélyen tisztelt haditörvényszék! A mai napon egy megfigyelésem eredményét kell bejelentenem. A hadosztálybíró-ság épületében van egy szemetes láda s ebből a szemetes ládából a világ patkányai fonnyadt testüket táplálják. Emlékszem azokra a vadászokra, amelyek ellenem elhangzottak. A honvédelmi miniszter ur a nemzetgyűlésen válaszolt az egyik vádra, Lehetőség-e mélyen ti zelt haditörvényszéki hogy a hadosztály bíró-ságot, amely a Nemzeti Hadsereg kiváló alakulata, szovjet-bíró-ságnak nevezzék büntetlenül? S ha itt az urak között körülnézek, azt látom, hogy mindnyáján bátran és becsülettel küzdöttek a magyar haza védelmében. Éppen a szovjet bíróság lenne az, amely Tisza megöletését kiderítene? Mindjárt a tárgyalás megkezdésekor azt a hirt költötték, hogy kikeresztelkedett zsidó vagyok, s a feleségem most is zsidó. Megnyugtatom az urakat, hogy mindketlen keresztény katolikus családból származunk s hitbuzgó katolikusok vagyunk. Majd azzal a váddal illetnek, hogy megfizettek a zsidók. Hát annyi boldogságot kívánok én ezeknek a hírterjesztőknek, ahány fillért én a zsidóktól kaptam. Majd azzal vádolnak, hogy a keresztyén poliikát aksrom leverni. Hit lehet a keresztyén politikát leverni, mikor a keresztyén politika Magyarországon ezer éve gyakorlatban van. A pör ártani fog legfeljebb a konjuktura keresztényeknek s ezeket fogja leverni. Ha vizsgáljuk az októberi forradalmat, látjuk, hogy abban tisztességes magyar emberek nem voltak. Ezek internacionális érzésű, felekezeti

nélküli gazemberek voltak s ezek sorába ép-ugy zsidó emberek mint gókok tévedtek. Majd röpiratot bocsátottak ki ellenem. Erre nézve már az egy alkalommal kiterjeszkedtem. Most vagyok bátor a Haditörvényszéknek bemutatni egy jóbarátom figyelmeztetését, akinek nyilatkozatából megviláglik a röpirat szerzőjének jelme. Ez a Zombori-Tóth Róbert egy erkölcsileg züllött individuumnak látszik, asi évekkel ezelőtt pénzügyi folytatott természetellenes fajtalanságért a rendőrség felügyelete alatt állott. Zombori Tóth Róbert 1918 ban ahelyett hogy kiment volna az olasz frontra mint katoná, a Salwarzer szanatóriumba vétette fel magát s letagadta, hogy katoná. Zombori Tóth nyilatkozatban engedélyezi Friedrich Istvánnak hogy a közjegyzőnél letett nyilatkozata korlátlan példányban kiadassék.

— Egy másik ismerősöm arról tudósít, hogyan szerezték a nyolcezer aláíróit a kérvényre. A templomban egy parasztlánynak is a kezébe adták az ívet, az azonban meggondolta magát s rájuk szót, hogy a templom előtt csinálnak ilyesmit. Majd a honvédelmi miniszteriumban láttam, hogy mikor ott jártam, megjelent ott Friedrich István is ujonnan fényezett autóján, panaszt emelt s beadta ellenem a vádpontokat.

— Én eléje válok ezeknek a vádaknak, s kijelentem, hogy Tisza István meggyilkolása olyan váltó, melynek elfogadója Károlyi Mihály gróf kibocsájtója Kéri Pál, Fényes László és Friedrich István, forgatója pedig a Nemzeti Tancs. Ez a váltó egyetemleges kötelezettséget jelent az aláíróknak. Én tudom, hogy honnan fúj a szél én ellenem, tudom, hogy mi van Dobó vallomásának visszavonása mögött. Ha ebben a szerencsétlen országban a hivatalos kötelezettségjelölés áldozatokat követel, s nekem el kell pusztulnom, hát elpusztulok. . . .

Sztupka őrnagy beszéde után megkezdtek a tárgyalást. Elsőnek az írás szakértők terjesztették be véleményüket, azután Ulain Ferenc dr. kihallgatása következett, aki a szerencsétlen Kovács vizsgáló bíróról beszélt, akit nem tartott alkalmasnak a pünpör vezetésére, de mikor látta, hogy mily korrektil és erélyesen száll szembe Fridrichhel és a főügyessel, megnyugodott.

A tárgyalást folytatják.

A Move közleménye. A Move sportegylete által folyó hó 19-20-21-én rendezett sport-ünnepre adakoztak: Mihalovits Jenőné 100 K. A büf-felhez liszt, zsír, gyümölcs, bor, pezsgő, tészta és virággal hozzájárultak: özv. dr. Tüdös Jánosné, Appels-koffer Ferencné, Szunyogh Sándorné, Bosznay Istvánné, Hubert Ottóné, Csóka Samuelné, Ujfalussy Gáborné, dr. Iványi Béláné, dr. Kőrösi Kálmánné, Perczel Aladárné és Dénesné, dr. Tüdös Kálmánné, Mórincz Bertalan, Csanak József, dr. Nagy Lajos, dr. Tervey Tamás, Arany-Bika szálloda, dr. Czeglédy Mihály, dr. Losonczy Almosné, Rostás Istvánné, dr. Sztankay Aba, dr. Ady Lajosné, Czébel Gusztávné, Weszpremy Zoltánné, Török pezsgőgyár, Kolbenheyer Margit, Bakos Tiborné, Egry Gézáné, Komlóssy Dezsőné, Szentkirályi Tivadarné, dr. Komlóssy Pálné, dr. Szabó Mihály, Kontsek Géza és családja, Kontsek Kornélné, Félegyházy János, Boka Edéné, Uray Sándorné, dr. Tervey Tamásné, Tóby István, Komlóssy Dezsőné, dr. Radó Endréné, Nagy Gyuláné, Kovács Dániel, Udvarhelyi Béláné, dr. Vasáry Istvánné, Vasáry Andrásné, özv. Péntek Ferencné, Beke Ferencné, Horváth Jánosné, Szabó Miklósné, özv. Thurzó Kálmánné, Kövessy Boldizsárné, Paczelt János, Matura Józsefné, Kiss Gábor, Szabó Jenő, Budaházy N., Kovács Elemér, özv. Matolcsy Györgyné, Ollinger Béláné, Nagy Gusztáv, Kovács N., Udvarhelyi Géza, Nagy Jenő, dr. Winkler Jenőné, dr. Komlóssy Pálné, Buchwein N., Gyarmathy Pálné, dr. Tamásyné, Mácsayné, Balogh Lászlóné, Poppler Irma, Vasáry Andrásné, Nagy József, Garda Dezsőné, dr. Bartha Károlyné, Ungváry Józsefné, Vilmosy N., Mike Ferencné, Györy Istvánné, Dézsy Istvánné, Szathmáryné, Kozák Andrásné, Varga Józsefné, Szőke Jánosné, özv. Szabó Józsefné, Deli György, özv. Szabó Ferencné, Varga Istvánné, özv. Kovács Péterné, Baranyiné, Gombucz István, Ecsedy Imre, Porcsin Samuel, Kereskényi István, Zala János é. Rác Józsefné, Kertész Istvánné. — Ugy a felsoroltaknak, mint a gyűjtésnél közreműködő hölgyeknek, valamint a Marx sütődének a sütemények ingyenes elkészítéséért és Harsányi mézeskalácssütődének a sátrak díjtalan átengedéseért ezton nyilvánítja köszönetét — a rendezőség.

A kereskedő társulati polgári fiúiskolában a javító, pótló és különbözeli vizsgálatok folyó hó 31-én lesznek reggel 8 órakor. Beiratkozni lehet mindennap délelőtt 11-12 óráig és a rendes beiratkozási napokon szept. 1-4 ig, délelőlti 8-12 óráig. Az első osztályba az elemi iskola negyedik osztályu bizonyítványa alapján lehet beiratkozni, felvételi vizsgálatot tenni nem kell. Beiratkozási díj 140 — az egész évi tandíj 320 korona — Az iskolai év ünnepélyes megnyitása szeptember hó 11-én szombaton délelőlti 9 órakor lesz. (Igazgatóság, Piac-u. 8 sz.)

Elfogott kloroformos rablók. A rendőrség ma eljárást indított Végső István cipész, Nagy Imre foglalkozás nélküli és Visoczky Ilona utcai lány ellen, akik Zickmann G. egészségügyi katonát arra akarták rábíjni, hogy eelük együtt kloroformos merényletet kövessen el Borsi Miklósné Lónyay-u. 13. sz. alatti mosónő ellen. A társaságot Zickmann jelentette fel.

Gazdák figyelmébe! A Magyar Országos Véderő Egyesület (MOVE) f. hó 29-én vasárnap délelőlti 11 órakor tartja ismertető értekezletét a *Polgári és Gazda Körben*, melyen a MOVE gazdaosztályának megszervezéséről is megbeszélések tartatnak. Felkérem Debreczen hazafiasan gondolkozó gazdatársadalmát, hogy az értekezleten minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Titkár.

Közalkalmazottak Beszerzési csoportjának étkezője. A beszerzési csoport étkezdéjében kizárólag étéd is kiszolgáltatik, a reggeli és vacsorához való naturaliak pedig az étkezőknek ki fognak adatni. Az ételek kihordhatók is lesznek. Tagjaink még mindig nem tanusitanak érdeklődést, holott saját érdekük, hogy jól és olcsón étkezzenek. Az eddig jelentkezett tagjainkat és azokat, kik az étkezdében részt venni óhajtanak, felkérjük, hogy az étkezdé bizottság megalakítása céljából 1920. augusztus 29-én vasárnap délelőlti fél 11 órakor az Uránus-mozgóban jelenjenek meg.

Nagy táncestély lesz vasárnap a Royal szálló disztermében, este 8-12 óráig.

Iskolakönyvek nem csak a katolikus iskolák részére hanem az összesek részére kaphatók Antalfy könyvesboltjában Szent-Anna és Varga-u. sarok.

Előkelő uri családnál elegáns **2 butorozott szobát** keresek. — Ajánlatokat »Szinigazgató« jellegre a Vigszinház házmestere veszi át

Szinház

Szinházi és mozgószinházi irodák jelentése.

*** A Csokonai Szinház átadása.** Tegnap reggel kezdődött meg a Csokonai Szinház átadási munkálata. Az átadásnál a város részéről dr. Vas Károly tb. tanácsnok, *Borsos József* városi főmérnök, *Brukner Ödön* városi építész és *Gerce Sándor* számvevőéségi számviszt; *Heltai Jenő* részéről megbízottja: *Heltai Jenő* és végül *Kardoss Géza* vettek részt. Az átadás több napot vesz igénybe, mert a bizottság részletes leltározást tart. Ugyancsak most vannak folyamatban a szinház renoválási munkálatai. Ugy tudjuk, hogy *Kardoss Géza szept. 9-én nyitja meg a Csokonai Szinházat.*

Burlingtoni Jaguár III. S. O. S. (Mentések meg lelkeinket) zsufolt házak előtt mutatja be az Apolló. Jegyelővétel. Előadások 6 és 8-kor.

A sárga árnyék. Bűnügyi történet 5 felvonásban a Corvin filmgyár remekműve nagy tetszést arat napról-napra az Urániában. Előadások 6 és 8-kor. Jegyelővétel.

Amerikai Pathé film: A fehér álarcos ember bűnügyi dráma 8 felvonásban az izgalmas fordulatok egész láncolatát hozza, az amerikai szírenek bravuros alakításai és a leleményes amerikai rendezés érdekesítővé teszi ezt a filmet. Bemutatja az Arany Bika mozi. Előadások 6 és 8 kor.

Cinabar Kow-Boy történet hétfőn az Apollóban, jegyek előre válthatók.

URANIA Szombat—Vasárnap Corvin film. Falk Richard utolsó műve A sárga árnyék Amerikai történet 5 felv. Főszereplők: Almásy Sári, Fenyvessy Emil. Előadások 6 és 8-kor.	APOLLO Szombat—Vasárnap A Burlingtoni Jaguár III. Kalandor történet 6 felv. Főszereplő: Pearl White. Előadások 6 és 8-kor.
--	--

ARANY BIKÁ MOZI

Szombat—Vasárnapig
Amerikai Pathé-film
A fehér álarcos ember
Bűnügyi dráma 8 felvonásban.
Előadások 6 és 8-kor.

METEORMOZGÓ Bocshay-tér

Holnap, vasárnap aug. 29-én
A vörös boszorkány IV.
Az igazság diadala.
Melyik az igazi Lákamerant
Vigjáték. Látványos
Pénztárnyitás d. e. 10 órakor.

TANKÖNYVEK

bekötését
bördismű-munkát tartós és izléeses kivitelben
: készít :

Varjas Pál

könyvkötő. Egyház-tér 3. szám.

Eladó birtok

Sámsoni uton aligállónál 100 hold prima föld Vass-féle.
Értekezni Arany János-u. 57.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Eladó
Petőfi-téren 7 és 8 szám alatti ház ugynevezett — Telekdy-fürdő összes kávéházi, fürdő berendezéssel együtt. Értekezni Debreczeni Gazdák Bankja Kossuth-u. 17.

Makulatura
kilónként kapható lapunk kiadóhivatalában,

FORGÁCS I.

műorás
Bádogos-u.

Zongorázni
tanítók kezdőket, haladókat jó eredménnyel, jutányosan. Egymalom-u. 6.

50 kg sós
szikkadt szalonna eladó. Bethlen-u. 36. sz. alatt.

Cimbalom
igen jó hangu, pedálos eladó, Hadházi-ut 12. I. em. Árpád-tér.

Középkorú
gyermekhez jól értő szárazdadát keresek azonnalra Szent Anna-u. 7. I. em.

Zákány József

fuvarozási vállalata
PIACZ-UTCZA 43. SZÁM.

Koros Sándor

férfi-szabó Buzsáczon Piac-u. 69.
Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók.

Bőlyegzőgyár és vasóintézet

PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.
telefon: 1365.

Felhívás

Egyik ügyfelem a Vigszinház összes felszereléseit megvenni kívánja. Felhívom Heltai Jenő szinigazgató ur mindazon hitelezőit, kiknek a Vigszinház üzeméből kifolyólag nevezett igazgató urral szemben követeléseik vannak, hogy azokat nyolc napon belül nálam bejelenteni sziveskedjenek.
Debreczen, 1920. aug. 27.

Dr. Hegedüs Jenő
ügyvéd.

Lapkihordóné felvétetik

lapunk kiadóhivatalában. Jelentkezni bármikor.
Piacz-u. 59. sz.

ECZET,

só és gyufa kapható block nélkül
Félegyházy János czégnél

1920. El. 6. C. 3.

Pályázat

A debreczeni kir. törvényszéki fogháznál lemondás folytán megüresedett és évi 2400 korona tiszteletdíjjal egybekötött fogházorvosi állásra pályázatot hirdetek.

Az állás elnyerése iránti kérvények folyó évi szeptember 15-ig nyújtandók be a debreczeni kir. ügyészséghez.

Debreczen, 1920. aug. 26.

Dr. Ferenczy Tibor s. h.
kir. ügyész.

Kovács és Kazánszenet, Akác műfát, Romancementet, Tüzipát vagon-tételben és métermázsánként azonnali szállításra ajánlok

Polyánszky Oreszt tüzifa és szénkereskedő
Szoboszlai-ut 1. sz. Miklós-utca végén.
Vidéki rendelést is eszközölk.